

מבוא- עמ' 3

פרק ראשון- סקירת ספרות- עמ' 4.

1. מושג הרווקות- עמ' 4.
2. דמות הרווקה בספרות- עמ' 6.

פרק שני: דמות הרווקה ברומנים של ג'יין אוסטן- "גאוה ודעה קדומה" ו"אמה"- עמ' 9.

- 2.1 ג'יין אוסטן: רקע- עמ' 9.
- 2.2 אליזבת בנט- דמות הרווקה ברומן "גאוה ודעה קדומה"- עמ' 12.
- 2.3 אמה וודהאוס- דמות הרווקה ברומן "אמה"- עמ' 15.

פרק שלישי: דמות הרווקה ברומן "סוזנה הבוכיה" מאת אלונה קמחי- עמ' 20.

- 3.1 בין סוזנה רבין לאליזבת בנט- עמ' 21.
- 3.2 בין סוזנה רבין לאמה וודהאוס- עמ' 27.

סיכום ומסקנות- עמ' 27.

רשימת מקורות- עמ' 29.

מבוא

בעבודה זו ברצוני לבחון את האופן בו השתנה עיצוב דמותה של "הרווקה" בספרות, בהשוואה בין הרומן של המאה ה-19 לרומן של המאה ה-21, תוך מטרה לעמוד על ההבדלים בין המוסכמות בתקופות השונות והאופן בו מוסכמות אלה הנוגעים למושג "הרווקות" ולמושג "הנישואין" מצאו את ביטויים בספרות התקופה.

מקרה המבחן שלי בעבודה זו הינה הרומנים "גאווה ודעה קדומה" (1813) ו"אמה" (1815) כמקרה מבחן מעניין לעיצוב דמות הרווקה ברומנים של מי שנשארה רווקה כל ימי חייה, גיין אוסטן, שהאופן בו עיצבה את דמות הרווקה ואת הקונפליקטים הנסבים סביב "הרווקות" וה"נישואין, היוו השראה ליוצרים, ובעיקר ליוצרות, מאות רבות אחרי שכתבה רומנים קאנוניים אלה, אל מול הרומן "סוזנה הבוכייה" (1999) מאת אלונה קמחי, אשר מציג גם הוא את דמות הרווקה בגילומה של סוזנה הנורוטיית, ודן גם הוא בשאלת הנשיות, הזוגיות והנישואין.

שאלת המחקר שלי בעבודה זו הינה: כיצד השתנה עיצוב דמות הרווקה בין הרומן של המאה ה-19 לרומן של המאה ה-21 כפי שבא לידי ביטוי ברומנים "אמה" ו"גאווה ודעה קדומה" בהשוואה ל"סוזנה הבוכייה"?

בפרק הראשון אציג סקירת ספרות הנוגעת לתופעת הרווקות בכלל ולתופעת הרווקות כפי שמוצגת בספרות לאורך השנים בכלל, בפרק השני אנתח את הרומנים של גיין אוסטן - "אמה" ו"גאווה ודעה קדומה", תוך שאני משווה בין עיצוב דמותה של אליזבת בנט לדמותה של אמה, ובפרק השלישי אדון בדמותה של סוזנה ב"סוזנה הבוכייה" תוך השוואה לדמויותיה של אוסטן.

פרק ראשון: סקירת ספרות

1. מושג "הרווקות"

בבחינת מושג "הרווקות" אין בספרות הגדרה אחת למושג "רווק", על פי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה "רווק" הוא הינו אדם שמעולם לא נישא. סלונים (2010) מתאר את ההגדרה החברתית לרווקות כ"אדם שמעולם לא התחתן ואינו נמצא בקשר זוגי יציב ורציני", תוך שהוא לוקח בחשבון כי גם זוגות הנמצאים במערכת יחסים זוגית רצינית, הגם שאינם נשואים, אינם נחשבים כ"רווקים". אלפי (2014) בדיונה על "הרווקות" משתמשת במונח "נשים יחידניות", כאשר היא מתכוונת לנשים שאינן חיות בזוגיות, בין שלא התחתנו, ובין שהתאלמנו או התגרשו. שוסטק (Shostak, 1987) הציעה חלוקה של סוגי "רווקות" כאשר היא מבחינה בין רווקות מבחירה או לא מבחירה, ורווקות זמנית או קבועה.

בעבודה זו, עיקר התמקדותי הינו בדמות "הרווקה", כמי שמעולם לא נישאה ואינה חיה בזוגיות, וכן למושג "הרווקות המאוחרת", כפי שבא לידי ביטוי בדמותה של סוזנה ב"סוזנה הבוכייה", הרווקה בת ה-30 שעדיין מתגוררת עם אמה, וכן בדמויותיהן של אליזבת בנט ואמה ודהאוס בנות ה-21 אשר על פי מוסכמות המאה ה-18 גם הן היו על גבול "רווקות מאוחרת", כאשר כפי שמתארת כהן (2012) עד לפני חמישים "רווקות מאוחרת" נחשבה לנדירה ולא שגרתית, ונשים לא נשואות נתפשו כרווקות המתקשות להתחתן, בעיקר על רקע דימוי עצמי שלילי נמוך באופן חריף או תחושות שנאה למין הגברי.

ואילו בימינו, תופעת הרווקות בכלל והרווקות המאוחרת בפרט אינה נדירה כלל ומהווה תופעה רווחת אשר תופסת תאוצה בעולם המודרני. שחר ושרון (2010) מתארות כיצד שיעור הנישואין כיום גבוה יותר מאשר בעבר וגיל הנישואין הולך ועולה בהתמדה, כאשר בעולם המערבי שיעור משקי הבית של יחידים עולה על משקי הבית של זוגות עם ילדים.

מחקרים מתארים סיבות שונות להתעצמותה של תופעת הרווקות בעולם המערבי:

אכזבה ועייפות ממוסד הנישואין ואיבוד אמון במוסד זה. (דוברין, 2005).